

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Ecclesiæ Parochialis constitutione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62668](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62668)

TITVLVS XXIX.

De Parochiis & alienis Parochianis.

Parochialium Jurium declarationem ceptam ad præcedentem, ad hanc Rubricam prosequimur, præmissâ, tamen ipsius Parochiæ constitutione.

ARTICVLVS I.

De Parochiæ Constitutione.

SUMMARIUM.

1. Parochia etymon & gemina acceptio.
2. Propriè accepta exigit Forum Penitentiale.
3. Locum certis limitibus clausum & Populum,
4. Fere decem familiis constantem:
5. Auctoritatem Episcopalem,
6. Et Rectorem, sub nomine Sacramenta Populo ministrantem.
7. Parochia fontem Baptismalem & Cæmeterium Ordinariè:
8. Non semper aut necessariè habet:
9. Elliq; beneficium curatum.

Parochia & Parœcia, etsi spectatâ Origine & etymologiâ voces omnino diuersæ: & illa quidem à Græco Verbo *παροικία*, quod

Præbere sive *Subministrare*: ista verò ab ejusdem linguæ Verbo *παροικίαν*, quod *Accolere* & conjunctim, sive in vicinis domibus cohabitare significat, desumptæ sint, modernò tamen usu, & Jure etiam Ecclesiastico, pro Synonimis habentur: & aliquando quidem, sed rariùs accipiuntur latè pro tota Diocesi, sive civitate & territorio, in cujus Populum & Clerum jurisdictionem spiritualem Episcopus exercet, *can. 14. & 33. Apostol. can. Si quis 4. & dist. 92.* sicut vox *Parochianus* pro Diocesano, *c. Nullus 3.* aliquando & plerumque strictè, & in sensu nostræ Rubricæ, pro certa & Cathedrali inferiore Ecclesia, quæ populum certis limitibus distinctum habet, & Presbyterum sive Rectorem, à quo illi Sacramenta, Verbum Divinum, aliâque spiritualia ex Officio ministrantur, Panormit. *in Rubric. n. 1. & Barbosa de Offic. Parochi cap. 1. n. 26.* Posteriori hoc sensu & propriè Parochia sive Parochialis, ut dici Ecclesia valeat, à Gonzalez *ad Regul. 8. Cancell. gloss. 6. à n. 34.* & aliis plura requiruntur.

Primò quidem ac præcipuè Potestas solvendi & ligandi in Penitentiali, sive interno Conscientiæ Foro: quæ non nisi in Sacerdotem cadit, *can. In novo 2. dist. 21. & c. Omnia utriusque 12. de Penit. & Remiss.* & ab eo obtinetur, qui ex necessitate sive ratione muneris, quod gerit, Sacra-

rit, Sacramenta Fidelibus ministrare: & ab his ea percepturis adiri debet, Glossa in *Clement. Dudum 2. V. Impendant, de Sepult. ubi Panormit. n. 28. & Card. de Luca Theatri V. & J. de Paroch. disc. 23. num. 8.*

3. Secundo, Locus certis & Episcopali autoritate designatis limitibus constitutus, in quo populus alicui Ecclesie deputatus degit, ut desumitur ex *can. Ecclesias, 14. q. 1. & S. Synodi Trident. Sess. 24. cap. 13. de Reformat. ibi, In locis, ubi Parochiales Ecclesia certos non habent fines &c.* quia Parochi populum regere dicuntur *c. 1. de Capell. Monach.*

4. Populum autem constituere, aliqui volunt, homines decem, propter textum *can. Unio 3. ibi, Ecclesia, qua usque ad decem habebit mancipia, super se habeat Sacerdotem, 10. q. 3. cum decem homines, secundum Glossam fin. in can. cit. faciant Plebem: sicut decem oves faciunt gregem, l. Oves 3. pr. ff. de Abigis.* At mihi semper magis placuit Opinio aliorum: qui ad Parochiam decem, non qualescunque homines, sed Patres familias, sive totidem familias exigunt, & *can. cit. pro Mancipia. Mancipia vel Municipia,* legendum, hisque nominibus prisca lingua domos sive familias venisse, existimant cum *Marfilio de Eccles. redit. p. 1. cap. 12. n. 10. Card. de Luca cit. disc. 23. n. 13. & Barbosa cit. cap. 1. n. 20.* Quorum Opinio, sicut rationi; cum Concilium Toletanum, ex quo canon ille desumptus est, de mancipiis sive servis loqui verisimile non sit: sic etiam conformis est usui Germaniae nostrae: in cujus quarundam Dioecesium oppidis pagisque, ubi Catholici Haereticis permixti degunt, his illisque, cum decem suis sacris additas familias numerant, Parochus concedi solet,

5. Tertio, Autoritas Episcopi, limi-

tes sive fines designantis, & populum Parochianum constituentis, *can. Nullus p. mino, 16. q. 7.* ideoque in controversiis, an Ecclesia sit Parochialis, inquiri inter alia solet, quando & cujus contentio vel autoritate talis sit constituta, *Ugolinus de Offic. Episc. cap. 53. pr. & Azor p. 1. lib. 3. cap. 12. q. 14.*

Quarto, ut Ecclesia Rector non solum suo nomine, ut dictum: sed etiam solus, & non cum uno vel pluribus adjuetis, Sacramenta aliaque Divina populo ministrat, *can. In apibus, 7. q. 1. can. Praecipimus, 21. q. 2. & c. Cum non ignores 15. de Prab. & dignit. quemadmodum enim una mulier duos sponfos, & unum corpus duo capita, quin monstrum sit sic etiam una Parochia, & quavis illa Ecclesia sine monstruosa deformitate duos Rectores non admittit, *can. Sicut 4. q. 1. cit. & c. Quoniam 14. de Offic. Ordin.**

Neque obstat, quod curam tantum habere possit Ecclesia Collegiata, quia tali casu cura non spectat ad canonicos singulos, sed ad omnes simul, sive totum Capitulum, personam Rectoris representans: à quo illa per unum vel etiam plures canonicos, vel alios clericos exercetur fere, sicut aliquando Ecclesia Parochialis, alium rectorem non habentis, curam per unum vel plures clericos Episcopus administrat, *Gonzalez l. cit. n. 68. & 74.*

Præter ista ad Parochiam aliqui requirunt; ut habeat Fontem Baptismalem & Cæmeterium, sive jus Baptismalem & cætera Sacramenta (Ordine excepto) ministrandi & mortuos sepeliendi. Verum, etsi hæc jura Parochis ordinariis competant, non tamen eam essentialiter constituunt; ideoque, licet signa sint, ex quibus in dubio Ecclesie status probatur, ex iis tamen præsentibus aut absentibus Ecclesiam Parochialem esse, vel non esse, necesse

necessario non inferitur, Gonzalez *l. cit. n. 57.* Ratio de Fonte Baptismali est; quia Ecclesia Baptismalis & Parochialis esse possunt, & aliquando sunt distinctæ, secundum Glossam in *Clement. 1. V. Mariem, de Sent. excom. & Fagnanum in c. Cum contingat. 29. de Decimis n. 29.* & potestatis Ecclesiasticæ ordinatione, imò & consuetudine introduci potest; ut filii Parochianorum unius Parochiæ in alia baptizentur, Gonzalez *ibid. n. 52.* De Cimiterio autem; quia hoc & Sepulturæ jus ex privilegio, Juri communi inserto, etiam competit Mendicantibus, *Clement. Dudam 2. §. Verum & Extravag. 2. inter comm. de Sepulturis;* aliis vero, uti & Ecclesiis atque Capellis secularibus non curatis ex consuetudine, atque etiam ex Episcopi concessione competere potest, & competit non infrequenter, *Flaminus de Resignat. Lib. 2. q. 1. n. 108.* Eadem fere ratio est aliorum Sacramentorum: quorum, præter Pœnitentiæ & Eucharistiæ, administrationem, etsi regulariter & ferè semper exercent, aliquando tamen ex accidenti non habere potest Ecclesia Parochialis, ut cum *cit. Gonzalez n. 57.* advertit Barbosa *cit. cap. 1. n. 34.*

Dubium hoc loco est, an Parochia sit beneficium Curatum. Dicitur autem beneficium Ecclesiasticum Curatum aliquando latè, prout cura includit etiam potestatem sive Jurisdictionem spiritualem Fori externi, quæ visitandò, leges & censuras ferendò, ab his absolvendò, in exerceandò aliæque morum correctionem spectantia faciendò exercetur, juxta *c. Dudam 54. §. Verum, V. Sed cum in Jure, de Electione:* quò modò acceptum beneficium curatum à Parochiali differre, & illò latius patere, ex dictis est indubitatum: aliquando verò propriè & strictè pro cura sive potestate & jurisdictione spirituali, quæ in Foro Pœnitentiæ inter-

no per Sacramentorum, Pœnitentiæ præfertim atque Eucharistiæ, administrationem ex officio exercetur, juxta dicta *n. 2.* Quò modò acceptum Beneficium Curatum cum Parochiali ferè convenire, pluribus relatis tradit *cit. Barbosa n. 47.*

ARTICULUS II.

De Juribus Parochiarum.

SUMMARIUM.

10. Talia sunt I. Collatio Baptismi,
11. Hodie fere solis Parochiæ competens.
12. II. Sacramentalis Absolutio Parochianorum,
13. Aliis clericis ex commissione Parochorum:
14. Privilegiò Apostolicò Regularibus,
15. Et certis casibus curiæ Sacerdoti competens.
16. III. Dispensatio SS. Eucharistiæ,
17. Indultò Apostolicò etiam Regularibus permessa.
18. IV. Solemnizatio & Benedictio Nuptiarum.
19. V. Extrema Unctionis administratio.
20. VI. Celebratio Missæ diebus Festis in propria Parochia,
21. Minori tamen, quàm olim, rigore bonæ die audienda.
22. VII. Predicatio Verbi Divini & Catecheses,
23. Privilegiò Regularibus permessa.
24. VIII. Dispensatio Sacrorum cinerum, Cereorum, Palmarum &c.
25. IX. Festorum, Vigiliarum Jejuniorum &c. denuntiationes.
26. X. Jus Sepultura & Canonica portio nis.

Z. z. z

Jura Ec-